

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

18. Eandem doctrinam Romani Pontifices tradunt, & Ecclesia tota profitetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

manere non liceat. Docet enim ut singula præcepta impleantur dicendum esse. *Da quod nobis; docet ad victoriam tentationum obtinendam non sufficere liberum arbitrium, nisi in oratione concedatur oranti: docet quid quid iubetur, etiam illud esse ut impleatur: docet, nihil in scripturis sanctis iuberi, quod non inveniatur à Dei bonitate dari vel posse ad adiutorium gratia demonstrandum: docet nullum prorsus sine cogitando, sive videndo & amando, sive agendo nos facere bonum, nisi inspiratione bona voluntatis ac operis, quæ orando petitur, concedatur: Docet nihil iurare quod monemus, docemus, hortamur; increpamus, nisi Deus iras nos exaudiat: Docet, orandum ut quando non agimus, accipiamus agere eo quod nihil habituri sumus quod non accipiamus: docet omnia que ad bonos mores pertinent esse possenda; totum esse dandum Deo, ut humiliter petentibus ipsius pietate præstetur: docet & ipsum non discedere à Deo, ad idem esse à Deo: Et per hoc dicitur esse eis qui Catholici esse volunt, ut si quid mali non faciunt, & si quid boni faciunt, non in seipsis, sed in Domino gloriantur. Hanc denique gratiam, quæ contra tentationes concupiscentiæ, incontinentiæ, insipientiæ, inobedienciæ, iracundiæ, omniaque quæ vel vetantur, vel iubentur implenda, postulat, esse illam, quam Catholici constantur & Pelagius fallaciter in iudicio Palastino confessus est singulis actibus necessariam. Quæ si paulo diligentius attenderent recentiores aliqui, non ita exorbitarent à tramite veritatis, ut solis philosophiæ principis in re tanta nixi, gratias habituales fingerent ad opera multa bona posse sufficere. Et egregie se munitos adversus Pelagianam heresim putant, quod non sine influxu habitus gratiæ tales operationes voluntari tribuant. Quasi verò vel ullum indicium sit in omnibus Augustini vel Pelagii scriptis, quod de habituum adiutorii disputatum sit,*

vel habituales gratias Pelagiani ac Massilienses abiecerint, vel ita delitaverint ut negarent habitus voluntatis in opus voluntatis influere: vel denique quasi iusti, baptismoque sanctificati (de quorum orationibus pro se factis tum oratio Dominica, tum Augustini & Cypriani producta testimonia pene universa procedunt) gratiam habituales qua donati sunt, tot precibus & gemitibus precant. Commenta sunt ista hominum suas opiniones quoquo modo defendentium; qui divina gratiæ sinceritatem potius humani ingenii subtilitate, quam Ecclesiasticæ, ut oportebat, traditione discere ac docere voluerunt. Est enim apertissimum, gratiam istam tum suavitatis, tum inspirationis quæ orando petitur, esse actualem, quam Deus iustus tunc quando agendum præceptumque implendum est, iuxta profundissimi sui consilii arcanum donat orantibus aut negat, sicut placet, cui nihil iniuste placet. Nam ut Augustinus adversus omnino similem Pelagianorum tergiversationem, naturam, peccati remissionem, & legis scientiam, tantquam Dei gratiam proferentium notat, iustus orans Da quod iubes; Fiat voluntas tua; Ne nos inducas in tentationem; non ut, que id orat, inquit, ut homo sit quod est natura; neque id orat ut habeat liberum arbitrium; quod iam accipit, cum creatur ipsa natura: neque orat remissionem peccatorum aut habituales gratiam, quia hoc superius dicitur. Dimite nobis debita nostra: neque orat ut accipiat mandatum, si enim in tentatione desecrit hoc facit, quod est contra mandatum. Orat ergo ut non peccet, hoc est ut quid faciat mali, quod vetatur, vel bonum faciat quod iubetur. Ut proinde rectissime firmissimèque pro actuali & nondum data gratia cum Augustino concludatur: Ipsa igitur oratio clarissima est gratiæ testificatio.

Epist. 95. ad Innocent. Vide omnino similes locum lib. de gest. Pelag. cap. 9. & epist. 107. ad Valerium.

CAPVT XVIII.

Eandem doctrinam Romani Pontifices tradunt, & Ecclesia tota profitetur.

Nec Augustini duntaxat, sed & Pontificum Romanorum & Conciliorum Ecclesiæ veritatem suo calculo comprobantium, mens eadem omnino eademque doctrina est. Vnus Pontificum erit inquit omnia, sanctus Innocentius qui tempore conflictus istius cum inimicis gratiæ & vixit & scripsit, & Ecclesiasticis Conciliis Carthaginensi atque Milevitano respondens scripsit. Tota enim epistola utraque Synodalis adiutorium Dei actuale ad nostros singulos actus necessarium esse tantà inculcat acrimoniâ & evidentia, ut vel tardissimos de somno excitare, clausisque oculis lumen istius veritatis inferre posse videatur. Nam in primis, quid

spirat aliud quod iterum iterumque incolcat, illam gratiam, adiutorium, remedium esse quotidianum, quod Pelagius & Celestius oppugnabant? Nec illum considerant cuius quotidie gratiam consequuntur. Et, Quid tam iniquum potest esse, tam barbarum, tam totius religionis ignarum, tam Christianis mentibus inimicum, quam huic te negare debere, quicquid in quotidiana gratia consequeris? Et, Cui putes debere quod vivis, quomodo te non putas illi debere quod taliter vivis? Et, Adiutorio quotidiano nos egere negare non possumus. Et: Quotidiana præstat ille remedia. Et: Quis rogo tantis illorum peccatorum error obcecatur, ut si nullam gratiam sentiunt, quia nec digni sunt, nec merentur, nec de alijs considerant, quid quotidie singulis gratia divina largitur. Quid aliud spirat quod plus

Epist. Innocent. ad Concil. Carthag. est apud August. 91.

plus quam decies commendat, non quamlibet esse gratiam istam quotidianam, sed quamquam iusti pariter & iniusti quotidianis precibus à divina misericordia poscimus? Hoc adiutorium, seu bene vivimus (hoc est iusti sumus) precamur, ut melius sanctiusque vivamus, seu prava sentientes &c. Et iterum: Nescientes quod nisi magnis precibus gratia in nos impetrata descendat &c. Et, Cum enim hoc totum (gratiam istius postulationem) in nostra professione consistat, quotidianisque precibus nihil agamus, nisi quemadmodum Dei misericordiam consequamur, quem ad modum ferre possimus ista iactantes? Quid aliud spirat, quod istam adiutorii quotidiani necessitatem ex instantissimis & assiduis Davidis viri sanctissimi & Prophetæ maximi, & habituali gratia robustissimi precibus probat? Cùm vir beatus etiam electus à Domino, nihil egeret, tamen ita Deum deprecatur postulans: *Adiutor meus esto, ne derelinquas me.* Et; *Nos nobis liberum arbitrium, ille Deum postulat adiutorem.* Et; *Adiutorem sibi Deum & assiduum adiutorem invocat, nec illi sufficit assiduum, sed ne aliquando eum despiciat, orationibus pronus excipiat, & per omne corpus psalterii hoc & predicat & clamat.* Et, *Si hoc illi tam magnum est ut assidue diceret, ita necessarium est confessus ut doceret.* Quid aliud spirat, quod ut explicaret naturam adiutorii, quod tam assiduis orationibus deprecatur, exemplum hominis primi profert, quem libertas ipsa decipit, qui que liberum arbitrium permissus est; hoc est, vires ejus expertus est, dum suis inconsultius utitur bonis. Nempe, quia ut Concilium Arausicanum Augustini verbis exponit: *nullo modo potuit seipsam Creatore suo non adjuvante servare; nec sine gratia Dei salutem custodire quam accepit.* Quis enim eo usque deliret, ut putet Pontificem aut Concilium definire voluisse, quod Adam sine gratia habituali, gratiam habitualement servare non potuerit? Aut ut hoc possit sola libertate contenderit? Somnia sunt ista hominum pro suis suspicionibus quomodolibet depugnantium, qui doctrinam Augustini non satis perspectam habent, in qua multipliciter docetur; Adamum actualis gratiæ adiutorio, quamvis alterius rationis quam posteritatem ejus, ad opera singula eguisse. Quid spirat aliud, quod etiam illis quibus gratia habitualis & pristina Adami libertas restituta est, adiutorium istud quarendum esse disertis verbis profertur? Ergo, inquit, Dei gratiam conantur auferre; quam necesse est etiam restituta nobis status pristini libertate queramus. Quid aliud denique spirat, quod sine isto quotidiano adiutorio, quod sancti, hoc est, habitualiter iusti & grati Deo precando postulant, nihil omnino boni nos agere posse, multiplici attestacione confirmat? Hoc enim seu bene vivimus precamur, ut melius sanctiusque vivamus, seu prava sentientes à bonis avertimur, ut ad rectam redeamus viam, eius auxilio plus egemus. Et rursum: Nisi magnis precibus gratia in nos impetrata descendat, nequaquam terrena labis & mundani corporis vincere conamur errores. Ratio tantæ necessitatis est: Cùm pares nos ad resistendum non liberum, sed Dei solum facere possit au-

xilium. Et adhuc instantius: Omnes sancti vivunt se, sine hoc adiutorio, quod Psalmorum precibus queritur agere posse testantur. Et ne quis doctrinam istam, quæ ad sinceram infirmitatis humanæ & gratiæ divinæ confessionem, & ad gloriam crucifixi prædicandam maxime necessaria est, propter inveteratas humanæ philosophiæ suspiciones, aut obiter dictam quasi surdis auribus præteriret, iterum commendat instantissime: *Qua gratia divina privatus, necesse est diaboli laqueis irretitus occumbat.* Et præmissis sancti Davidis precibus pro impetrando Dei adiutorio subiicit: *In omnibus divinis paginis legi, voluntati liberæ non nisi adiutorio Dei esse necesse, eamque nihil posse celestibus auxiliis destitutam.* Et rursum: *Quotidianam præstat remedia; quibus nisi freti confisimur, nitamur, nullatenus vincere humanos poterimus errores.* Causa quæ omnis exceptio de naturæ viribus, de libertate voluntatis, de habitu gratiæ, de nonnullis exiguis actibus, radicitus excidit ista est: *NECESSE EST ENIM UT QUO AVXILIANTE VINCIMUS, EO ITERUM NON AVXILIANTE VINCAMUR.* Quid apertius & sanctius & præcisius à sancto Præsule, ad omnes philosophiæ Aristotelicæ de habitibus & voluntatis libertate, subtilitates suffocandas dici possit ignoro: in illis præsertim circumstantiis, ubi Concilium respondet Africanis, eorumque doctrinam comprobat, quæ inter cætera Pelagianæ erroris capita, etiam istud amputaverant, quod ad recte vivendum illam prædicabat naturæ possibilitatem. *QUAM NUNC NON ACCIPIMUS, quando adiutorium Dei precibus imploramus.* Nam quamvis habeamus quandam possibilitatem in voluntatis arbitrio, illa tamen nec ad bene vivendum sufficit, nec est illa, quæ *TUNC ACCIPITUR* cum oratur. Hanc ergo sancti prædecessoris sui radiantissimam veritatis luce sententiam Celestinus Pontifex tanti fecit, ut eam litteris ad Antistites Gallos destinatis; tanquam immobilem Catholicæ fidei regulam inferuerit. Et ne cui fortè verbum veritatis in ore vnius tellis fluctuare videretur, addit & Zozyimi Papæ testimonium, ac denique suum, ut tribus irrefragabilibus testibus res tanta niteretur. Dicit enim ac testatur ipse Celestinus: *Quod ita Deus in cordibus hominum, atque in ipso libero operetur arbitrio, ut sancta cognitatio, pium consilium, communiq; motus bona voluntatis ex Deo sit, quia per illum aliquid possumus, sine quo nihil possumus.* De quo verò tandem Dei adiutorio hoc intelligit, an de peccati remissione, an de gratiæ perpetuè & sufficienter iustis assilente, an de adiutorio habituali? Ipse dicat Zozyimi Pontificis verbis universam Ecclesiam instruentis: *Ad hanc enim nos professionem idem Doctor (Zozyimus) instituit: qui cum ad totius orbis Episcopos de divina gratiæ opitulatione loqueretur, Quod ergo, aut, tempus intervenit, quo eius non egeamus auxilio? IN OMNIBUS igitur ACTIBUS, causisque, cogitationibus, motibus adiutor & protector orandus est.* Et quid orandus, nisi ut quæ à iustis iniustisque petitur, ac nondum deicit ad-

Conc. Araus.
senone 19.

Epist. 93.

ad iudiciū largiatur. *superbum est enim ut quisquam sibi in maiora natura presumat.* Nempe quia post lapsum suum quantumcumque iusta & sancta, nihil omnino in operibus bonis, sine iūto Dei adiutorio, quod simpliciter oratur, potest: ut nec esset superbum sit, si quicquam sine illo se posse presumat.

Quapropter cum veritatem istam capitalem Catholicæ fidei basim esse sciret Celestinus, non contentus huiusmodi Sedis Apostolicæ sanctionibus, eam ex unanimi universali Ecclesiæ professione confirmat. Nam hoc ipso quo nihil omnino boni in operibus nostris inveniri potest, quod non à Deo supplicibus votis adipiscendum postulat, & adeptum per sinceram gratiarum actionem, ad gratuitam eius liberalitatem refert, apertissime protesta- tur, omnia omnino ab eius misericordia per- tinent ad adiutorium, quod negat aut donat, quibus, quando & quoties visum fuerit, ab initio inchoationis usque ad finem consumma- tionis per opera singula, quibus in iustitia incipimus esse vel crescimus, debere proficisci: *Prater, inquit, beatissima & Apostolica Sedis in- vious qd. labes sanctiones, quibus nos ipsissimi Patres pestifera novitatis elatione delecta, & bona voluntatis exor- dia, & incrementa probabilium studiorum, & in eis usque in finem perseverantiam ad Christi gratiam referre docuerunt; obsecrationem quoque sacrosanctarum sacramenta respiciamus, qua ab Aposto- lo tradita toto mundo, atque in omni Catholica Eccle- sia uniformiter celebrantur, ut LEGEM CREDEN- DI LEX STATVAT SUPPLICANDI.* Cum enim sanctorum plebani presules mandata sibi sine legatio- ne funguntur apud divinam clementiam, humani ge- neris agunt causam, & tota secum Ecclesiæ congensi- ente precantur, ut infidelibus donetur si- des, ut idololatry ab impietatis sue liberentur erroribus, ut iudeis ablato cordis velamine lux veritatis apparet, ut heretici Catholice fidei perceptione respiciant, ut schismatici spiritum redviva et ad vitam accipiant, ut lapsi paenitentia remedia conscribantur, ut denique catechumeni ad regenerationis sacramenta pudentis celestis misericordie aula referatur. Nec autem non perfunctorie neque inaniter à Domino peti- tum ipsarum monstrat effectus; quandoquidem ex omni errorum genere plurimos Deus dignatur attrahere, quas erutos de potestate tenebrarum transferat in regnum Filij charitatis sue, & ex vasis in a faciat

vasa misericordie. Quod adeo totum dicitur operis esse sentitur, ut hæc efficienti Deo gratiarum semper ad iudiciū confessio pro illuminatione saltem vel correctione referatur. Vnde concludens univer- sam de adiutorii divine gratie doctrinam, nihil omnino bonæ voluntatis aut operis ab ista gratia subtrahit, quam Ecclesiastici preci- bus tanta diligentia commendaverat: *Uti ergo Ecclesiastici reguli, & ex divina sumptis auctoritate docimentis, ita adiuvente Domino confirmati sumus, ut omnium bonorum affectuum atque operum, & om- nium studiorum omniumque virtutum, quibus ab initio fidei ad Deum tenditur, Deum prostamus adorare; & non dubitemus ab ipsius gratia, omnia hominum merita proveniri, per quem sit ut aliquid boni & velle incipiamus, & facere.* Quibus sanctorum Pon- tificum documentis conformiter definiit Concilium Arausicanum de sanctorum & iu- storum singulis operibus, quæ Scholasticorum quorundam subtilitas ab actualis gratie adju- torio separavit: *Adiutorium Dei etiam rogatum ad Conc. Araus. sancti semper est implorandum, ut ad finem bonum canon 10. pervenire, vel in bono possim opere perdurare.* Per- spicuum enim est, opera singula sequentia præcedentibus attexendo, in bono opere per- durari. Quod si à renatis & sanctis solo re- generationis jam acceptæ beneficio ac robore aliquo usque fieri potest, perfunctorie hoc po- tius quam verè precibus poseunt: perfuncto- rie potius quam verè gratias agunt: ut sit irri- foria gratiarum actio atque petitio. *O homo, inquit Augustinus, non verborum taciturni can- tum, verum etiam cogitationum testis est Deus, si aliquid à tanto divite veraciter ac fideliter posesis, ab illo à quo posesis te accipere crede, quod posesis. Noli enim labijs honorare, & super eum corde te extollere, credens à teipso tibi esse, quod ab illo te fingis orare.* Quare idem Concilium Arausicanum huiusmodi cavillationes jugulans quibus vna pars bonorum operum Deo, altera jam acce- ptis in sanctificatione viribus tribuitur, *Di- Con. Araus. canone 9. vni est, inquit, numerus, cum (hoc est quan- documque) & velle cogitamus, & pedes nostros à falsitate & iniquitate tenemus. Quomodo enim bona agimus, Deus in nobis atque nobiscum ut operemur operatur.* Quibus verbis continuo canonem istum supradictum de adiutorio semper sanctorum precibus implorando subtextit.

CAPVT XIX.

Eadem actualis gratie seu motionis necessitas ad singulos actus, ostenditur ex diversis alijs locis Augustini.

ET quamvis actualis gratie adju- torium ad singulos actus necessarium tanta evidentia ex quotidianis Eccle- siæ precibus asseratur, non desunt ta- men & alia ex Augustino argumenta quibus id ipsum tam perspicue demonstrari potest, ut Augustinus de distinctione adiutorii, quod actualis gratia & quod habitualis tribuit, sol-

licitus fuisse videatur. Quod ut plenius percipiatur sciendum aut memoria recolendum est, id quod aliis in locis aliquoties diximus, gratiam, hoc est, charitatem habitalem esse bonam voluntatem, esse illam sanctam per quam animus à cupiditate sanatur: esse libertatem qua à concupiscentia consensui dominante liberatur, esse potestatem seu virtutem, qua dicitur

H